

Composesoratele de pădure (Îndrumător)

I. Jivan

1. Sub denumirea de composesorat de pădure înțelegem: Stăpânirea în indiviziune forțată și perpetuă, - a unei întinderi de pădure, de către mai mulți locuitori dintr-o comună.

2. În Transilvania înainte de anul 1848, precum și în celelalte țări din Europa a existat sistemul feudal. Numai nobilul putea să fie proprietar de imobile. Pământul îl lucrau iobagii săi, cari pentru acest serviciu au avut drept să folosească unele parcele de pământ din moșie, un loc de casă în vatra satului, puteau lua lemne din pădure și în sfârșit mai aveau

dreptul de a pășuna cu vitele în pășunea anume destinată pentru acest scop de către proprietarul moșiilor.

3. Raporturile juridice dintre nobilii proprietari de moșii și iobagii lor, erau cuprinse în așa numitele norme urbariale. De aici și numirea iobagilor de urbarialiști. Prima încercare de a reglementa aceste raporturi a făcut-o împărăteasa Maria Tereza, trimițând delegați cu însărcinarea ca să adune și să constate, ce fel de raporturi urbariale există între nobili și iobagii lor în fiecare județ. În acel timp aceste

Importanța actuală a formelor asociative de proprietate asupra pădurilor este susținută de ponderea pe care o dețin din totalul fondului forestier: peste 1 milion ha de pădure, adică aproximativ 20% din suprafața pădurilor României. Diversitatea istorică a acestor forme de proprietate este puțin cunoscută și înțeleasă, fie că este vorba de composesoratele urbariale în Transilvania, de formele asociative urmașe ale comunităților grănicerești, de obștile de răzeși în Moldova sau moșneni în Muntenia, de obștile de cumpărare sau de Fondul Bisericesc Ortodox din Bucovina.

După Marea Unire, legislația românească nu a oferit un statut formelor asociative menționate, acestea fiind asimilate fie tipurilor cooperative de proprietate, fie asociațiilor și fundațiilor, dar care au beneficiat de reglementări extrem de schimbătoare și fragmentate. După 1989, legislația românească a asimilat formele asociative categoriei asociațiilor și fundațiilor, fără ca specificitatea organizării și funcționării acestora să fie ulterior aprofundată. Incompatibilitatea esențială dintre formele asociative de proprietate asupra pădurii și asociații, conform Legii asociațiilor și fundațiilor, este una clară: primele au drept obiectiv administrarea unui patrimoniu uriaș, cu desfășurarea de activități eco-

nomice, în timp ce asociațiile - în general - sunt bazate pe voluntariat și nu au scop lucrativ. Rezultatul: o pierdere a specificității și degenerarea, în multe cazuri, în nesfârșite litigii legate de drepturi, de conducere a asociațiilor, de gestiune financiară, etc.

Trecerea în revistă, din punct de vedere istoric, a diferitelor modalități de reglementare a formelor asociative de proprietate asupra pădurilor prezintă importanță tocmai prin diversitatea problematicii pe care o abordează: stabilirea drepturilor și înscrierea lor în cartea funciară, înstrăinarea drepturilor, protejarea drepturilor proprietarilor individuali, reglementarea administrării din punct de vedere al regimului silvic a pădurilor, vânzarea masei lemnoase, acoperirea nevoilor de lemn de foc, alcătuirea statutelor formelor asociative, conducerea și legalitatea Adunărilor Generale, controlul gestiunii interne a acestor forme asociative.

Prin această lucrare, rubrica "Restituiri" propune o abordare în context a acestor forme de proprietate - în cazul de față composesoratele urbariale - bazată atât pe o înțelegere a evoluției lor istorice, cât și a particularităților acestora. (Cătălin Tobescu - Federația Proprietarilor de Păduri și Pășuni din România).

raporturi au luat ființă fie pe bază de înțelegere, fie pe baza obiectului. În anul 1819-1820 aceste cercetări s-au făcut de către un conte Cziráky. Datele culese cu această ocaziune au servit ca bază, la regularea definitivă a raporturilor dintre proprietarii de moșii și iobagii lor după anul 1848.

4. Normele cari au existat până la 1848, între proprietarii de moșie și iobagi privitor la dreptul de folosință al acestor din urmă în pădurile nemeșului, destinate anume pentru acest scop, ne introduc în începutul de constituire a composesoratelor de pădure. Pentru serviciile prestate moșierilor, iobagii aveau dreptul să folosească pădurile nobilului. Acest drept s-a referit la luarea lemnului de foc și construcție, precum și la culegerea de ghindă.

5. După revoluție din 1848, pe întreg teritoriul Transilvaniei, raporturile urbariale dintre proprietari și iobagi s-au reglementat astfel că, bunurile folosite din partea iobagilor au trecut în deplina lor proprietate. Proprietarii de moșii au fost despăgubiți de către Stat cu contravaloarea imobilelor și legea 10 din anul 1848 a declarat că, în acele păduri ale proprietarilor de moșii, unde nu s-a defalcat porțiunea de pădure rezervată iobagilor pentru luarea de lemne și culegerea de ghindă, să se facă separațiunea (segregarea). Patenta urbarială dată la 2 Martie 1853, de asemenea a dispus că, parcelele de pământ și pădurile folosite de către iobagi să treacă în proprietatea acestora, drept răsplătă pentru serviciile prestate, - și din pădurea folosită de către iobagi până la 1 Ianuarie 1848, - să se defalce pentru aceștia o porțiune corespunzătoare. Foștii iobagi au dobândit un drept complet și exclusiv asupra pădurilor defalcate conform procedurii de mai sus.

6. La delimitarea competenței de pădure pe seama foștilor urbarialiști, s-a avut în vedere să se acopere măsura foloaselor, de cari au beneficiat până în anul 1848 foștii urbarialiști și prin aceasta să se creeze proprietatea de pădure, - proprie pentru aprovizionarea regulată cu lemne în aceste păduri.

7. Astfel au luat ființă composesoratele de

pădure a foștilor urbarialiști. Pe lângă composesoratele de pădure a foștilor urbarialiști, mai avem aici în Transilvania și composesoratele de pădure nemeșesti. Aceste așezăminte sunt identice cu composesoratele de pădure urbariale. Până ce la composesoratele de pădure urbariale însă membrii sunt foștii urbarialiști, - la composesoratele de pădure nobilitare, - membrii sunt urbarialiștii liberați.

8. După ce s-au defalcat aceste păduri, legea 53, din 1871 în art. 32 a prevăzut dispozițiuni privitor la aceste păduri. Potrivit dispozițiunilor menționate, terenurile de păduri defalcate pe seama foștilor urbarialiști, trebuiau să se administreze ca pădure comună a lor, sub controlul autorităților administrative. Și legea 31, din 1879 în art. 17 a dispus că, pădurile composesorale (sub această denumire s-au înțeles și pădurile cari au trecut cu ocaziunea aranjării urbarialelor în proprietatea foștilor urbarialiști ca competență de pădure) până ce se folosesc în comun urmează a se administra de către Stat, după un plan economic de amenajare. Atribuțiunile date autorităților administrative, s-au referit numai la poliția pădurilor. Relativ la administrarea economiei interne a composesoratelor de pădure un început de organizare, s-a acordat de abia prin legea 19, din 1898.

9. În proprietatea comună, fiecare coproprietar, este proprietarul unei cote părți ideale din întreg. La composesorate această cotă-parte înseamnă competența de drepturi. Conform legii 53, din 1871 competențele de pădure s-au stabilit astfel că, s-a avut în vedere ce suprafață de pământ cultivabil deține iobagul. Pendent de aceste condițiuni, s-a acordat pădure de la 2-8 jugăre întindere.

10. Raportat la întreaga pădure comună, cota-parte a fiecărui coproprietar, s-a stabilit prin operațiunea numită proporționalizare. Baza de proporționalizare, după care se face calcularea cote părților, se numește „cheia de proporțiune”. Cheia de proporționalizare se stabilește astfel că, se caută ca așa numitor comun să aibă fracțiunea de proporționalizare, ca și cea mai mică cotă-parte să se poate expri-

ma. În schimb numărătorii tuturor cote-părților adunați - trebuie să ne dea numărul numitorului comun. De exemplu, avem un posesor de pădure care are o suprafață de pădure de 376 jug. 950 st. □. Un jugăr are 1600 st. □. La proporționalizarea competențelor, s-a găsit că cea mai mică cotă-parte pe care o are un posesor este de 231,64 st. □. Transformată întreaga suprafață de pădure în stânjeni (376.950 x 1600 egal 602.550 st. □) dobândim 602.550 st. □. Această suprafață împărțită cu fracțiunea cea mai mică (602550:231.75 egal 2600) se realizează numărul de 2600. Acest număr de 2600 va fi numitorul comun. Cote-părțile membrilor se vor exprima: A proprietar are 24/2600 părți. 24 este numărătorul, iar 2600 este numitorul. Numărul membrilor din posesor sunt 104, cote-părțile acestora fac împreună 2600/2600 părți.

11. La majoritatea posesorilor aici în Transilvania, când a fost înscrisă averea în cartea funduară, de odată au fost întabulate și cote-părțile membrilor conform exemplarelor arătate mai sus.

12. Posesorii de pădure din Transilvania, Banat, Crișana și Maramureș, au dobândit un început de organizare prin legea 19, din anul 1898. În această lege au fost cuprinse dispozițiuni cu privire la reglementarea gestiunii economice a pădurilor posesorale. În baza acestei legi, Comisiunea administrativă și Ministerul de Agricultură și Domenii au avut atribuțiuni determinate.

13. Comisiunea administrativă, prezidată de către subprefectul județului, avea în competența ei ca să îngrijească ca posesorii să-și formeze registrul membrilor cu mențiunea drepturilor. Tot această comisiune a exercitat și controlul asupra gestiunii materiale a posesoratului.

14. Ministerul de Agricultură și Domenii, a avut dreptul de control numai în ce privește valorificarea foloaselor realizate în afară de planul de exploatare regulat (planul de amenajament). Aceste foloase extraordinare anuale sunt: lemne rupte, doborâte de apă, de vânt, smulse de rădăcini, putrezite sau atacate de in-

secte.

15. După ce posesorii au fost organizate conform legii de mai sus, s-a făcut mențiune despre organizare pe foaia A) din cartea funduară.

16. Legea 7, din 1908 pentru Transilvania, și Nr. 39 din 1908, pentru Banat, Crișana și Maramureș, – au oprit eșirea din indiviziune a singuraticilor coproprietari.

17. Posesorii de pădure, întrucât sunt organizate – sunt persoane juridice. Ca atare, posesorii pot să dobândească drepturi pe numele lor propriu, pot să se oblige, pot intenta procese, și pot să fie chemate în judecată. Se consideră ca organizate acele posesorii, cari au format tabloul membrilor cu indicarea competențelor, au statute și Ministerul de Agricultură și Domenii a aprobat statutele.

18. Situația de azi a posesorilor de pădure se poate rezuma în următoarele: a) cele mai multe posesorii, nu sunt organizate și astfel nu au personalitate juridică; b) asupra acestor posesorii nu este organizat un control precis; c) asupra acestor așezăminte nu se exercită un control serios și amănunțit; d) haosul și necunoașterea modului de administrare a pădurilor posesorale, se datorește înainte de toate faptului că, dispozițiunile ce privesc pădurile posesorale – se află cuprinse și resfirate în mai multe legi.

19. Codul silvic român din anul 1910, cum și modificările aduse acestuia prin legea din 18 Sept. 1920, s-a extins pe tot teritoriul României, cu legea apărută în Mon. Of. Nr. 59 din 17 Iunie 1923. Fără îndoială, codul silvic a abrogat legea 19, din anul 1898. La această dată cele mai multe posesorii aici în Transilvania au fost înscrise drepturile în cartea funduară, statute aprobate. Astfel, aceste nu au procedat la organizare conform dispozițiunilor codului silvic.

20. Legea pentru satisfacerea trebuințelor normale în lemne de foc și de construcție ale populației rurale, - publicată în Mon. Of. Nr. 86 din 16 Apr. 1925, în 14 pct. c), a dispus că, posesorii își vor stabili drepturile în conformitate cu ar. 29. și următorii din codul

silvic, că își vor face așezământ (statute), - iar până la stabilirea acestor drepturi și întocmirea noului așezământ, statutele în ființă atunci (1925), sunt în vigoare. Și după apariția acestor legi, foarte puține composesorate au procedat la organizarea lor întrucât nu au existat norme de constrângere, de altă parte a existat situația nelămurită privitor la drepturile stabilite deja.

21. Ministerul de Justiție în anul 1931, - a trimis judecătorilor circulara Nr. 6893, prin care a îndrumat judecătorii să procedeze la stabilirea drepturilor. În codul silvic este prevăzut că, judecătorul de ocol prin derogare dela dispozițiunile codului și procedurii civile, are dreptul de a stabili dreptul fiecăruia. Desigur că, această dispozițiune s-a referit mai ales la procedura de stabilire a dreptului, ca aceasta să fie mai rapidă, - dar nu s-a înțeles derogarea însuși a dreptului de proprietate. Aceasta cu atât mai vârtos, la așezămintele de moșneni și răzeși s-a pus chestiunea stabilirii drepturilor, care nu s-a făcut până atunci. Cu totul alta este situația la composesorate. Aici sunt înscrisă drepturile în cartea funduară. Deci nu poate fi vorba de o nouă stabilire a drepturilor, ci de rectificarea drepturilor. Datorită acestei situațiuni nelămurite, multe composesorate nu s-au organizat nici până în ziua de azi. La procedura de rectificare trebuie să se țină seamă de drepturile înscrise în cartea funduară, aceste constituind drepturi câștigate. În art. 321. din codul civil în vigoare în Transilvania este prevăzut că, acolo unde sunt introduse cărțile funduare, posesiunea legală a dreptului real asupra obiectelor nemișcătoare se dobândește numai prin scrierea regulată în aceste registre publice. Legea pentru introducerea cărților funciare în Vechiul Regat, publicate în Mon. Of. 30/1933 dispune că, legile și regulamentele din ținuturile unite referitoare la cărțile funduare rămân în vigoare. Iată deci motivele pentru cari rectificarea dreptului trebuie începută dela înscrierile din cartea funduară.

22. Codul silvic în art. 52, acordă Casei Centrale a băncilor populare, dreptul de control și supraveghere, în ceea ce privește întreaga gestiune economică a composesoratelor. Acest

control n-a fost exercitat din două motive: a) de o parte, pentru că în lege nu s-a stabilit modul și forma de control, b) pe de altă parte, și acest control nedeterminat în formele lui de exteriorizare, - nu s-a putu executa din cauză, că aici în Transilvania n-au existat organizațiile băncilor sătești, - și astfel sistemul de control a acestor instrucțiuni nu a fost extins aici.

23. Conform legii pentru modificările și complectările aduse legii cooperăției - publicată în Mon. Of. Nr. 82 din 7 Apr. 1933, - atribuțiunile date fostei Casei Centrale a băncilor populare prin Codul silvic, în ce privește controlul gestionar al composesoratelor, trec asupra Oficiului Național al Cooperăției Române. Și sub imperiul acestei legi, majoritatea composesoratelor au scăpat de sub controlul Oficiului Național al Cooperăției. Din lipsa personalului de controlori formați, fapt recunoscut la congresul cooperativelor, numai acele composesorate au fost controlate, la care anumiți membrii au făcut denunț. În atare cazuri numai, controlorii s-au deplasat pentru a cerceta.

24. Conform legii apărute în Mon. Of. Nr. 22 din 5 Febr. 1938, atribuțiunile de control, date Oficiului Național al Cooperăției, trec asupra Ministerului Economiei Naționale. Controlul atribuit acestei instituțiuni a fost de scurtă durată, astfel n-a ajuns nici în faza de organizare.

25. În baza Decret legii, privitor la complectarea legii Cooperăției, publicată în Mon. Of. Nr. 141 din 23 Iunie 1938, toate drepturile de îndrumare, organizare și control asupra composesoratelor, au trecut în atribuțiunile Ministerului de Agricultură și Domenii. - Conform dispozițiunilor prev. în art. 52 din codul silvic, Ministerul de Agricultură și Domenii, îi este asigurat dreptul de control în ce privește administrația tehnico-silvică a pădurilor. Acordându-i-se aceluiași Minister și dreptul de control de gestiune a administratorilor, - propriu zis - întreaga conducere a composesoratelor, o are Ministerul de Agricultură și Domenii. S-au acumulat două feluri de atribuțiuni în mâinile organelor silvice, cari sunt incom-

patibile una cu alta. După cum am arătat în lucrarea mea: „Composesoratele de pădure din Transilvania și controlul Statului 1936” – se înțelege dela sine că, inginerii silvici în primul rând urmăresc să execute obligațiunile cari li se impun prin legile lor organice, deci să satisfacă îndatoririle lor profesionale. Astfel fiind controlul de gestiune economică, trece pe planul a doilea. Se manifestă o tendință, de a se acorda cât mai multe drepturi organelor silvice și în ce privește amestecul la administrarea de averi a composesorilor. Această tendință probabil, este împrumutată din economia legii cari reglementează administrarea pădurilor Statului.

26. Conform legii pentru organizarea Ministerului Agriculturii și Domeniilor, (publicată în Mon. Of. 82 din 6 Aprilie 1939) (...).¹

27. Conform deciziunii Ministerului de Agricultură și Domenii cu No. 142.251 din 10 Iun. 1939, publicată în Mon. Of. 132 din 12 Iun. 1939, - Serviciul pădurilor administrate de Stat și particulare, a trecut ca serviciu aparte pe lângă Cabinetul Ministerului de Agricultură.

28. Conform deciziunii Ministerului de Agricultură și Domenii cu No. 157004 din 26 Iun. 1939, publ. în Mon. Of. 155 din 8 Iulie 1939: Serviciul ameliorărilor, pădurilor administrate de Stat și particulare, se va denumi „Serviciul pădurilor obștilor, persoanelor juridice și morale și al ameliorărilor terenurilor degradate” – Acest serviciu exercită de prezent controlul gestionar al composesoratelor. Având în vedere că, serviciul de mai sus exercită controlul gestionar asupra composesoratelor ca persoane juridice, deși majoritatea composesoratelor nu sunt nici azi organizate, și deci nu au calitatea de persoane juridice, - Ministerul de Agricultură pentru a fi în litera legii ca să exercite controlul gestionar la composesorate, trebuie să dispună urgent ca toate composesoratele să se organizeze. Numai organizate composesoratele, controlul gestionar exercitat de organele Ministerului este legal îndeplinit.

29. Rolul judecătorului de ocol la așezămintele composesoratelor este determinat să desfășoare o activitate pentru organizarea acestora. Astfel are atribuțiuni privitor la stabilirea drepturilor, la formarea statutelor, la întrunire și la funcționarea administratorilor. Toate aceste sunt cuprinse în codul silvic român. În amănunte aceste atribuțiuni sunt următoarele: a) judecătorul este dator a proceda la stabilirea drepturilor membrilor din composesorat. (art. 29-31 c.s.). b) judecătorul este obligat a încunoștiința obștea (composesoratul) să se prezinte la Judecătoria pentru a-și constitui statutele cu privire la averea în indiviziune. c) El va opri a se trece în statute stipulațiuni, cari ar contrazice fie direct, fie indirect dispozițiunilor legii. d) El va autentifica statutele aprobate (art. 38). e) Este îndreptățit judele de ocol, de a forma el însuși statutele, și numi administratori, dacă la a doua convocare nu să prezintă de loc composesorii, sau prezentându-se nu s-ar putea obține majoritatea (...) (alin. 6, art. 42). g) Judecătorul de ocol constată dacă adunarea generală sau extraordinară este legal convocată, și că se poate considera ca valabil constituită. (art. 40). h) Judele de ocol prezidează toate adunările ordinare și extraordinare ale composesoratului. i) În termen de 15 zile dela adunare, prin care s-a luat o hotărâre oricare din devălmași (composesor) va avea dreptul să ceară judelei de ocol anularea unei hotărâri luate în contra dispozițiunilor cuprinse în statute și contrar celor prevăzute în codul silvic. În caz când, ar exista cerere de anulare, judele de ocol este dator să o judece până în zece zile dela data cererii. (art. 45). j) Judele de ocol numește din oficiu unul sau trei administratori, cari vor funcționa până când composesoratul își va forma statutele după regulele codului silvic și ar alege administratorii săi. Tot el va fixa onorariul acestor administratori (art. 47). l) Vânzările prevăzute la art. 36 din codul silvic, - privitor la înstrăinarea drepturilor indivize în pădurile composesorilor sau a

Notă. ¹ Anumite pasaje din manuscrisul pe care l-am avut la dispoziție au lipsit, locul acestora în text marcat cu (...).

loturilor lor în urma împărțelei, fără deosebire dacă vânzarea e făcută unei persoane străine sau făcând parte din posesorat, - sunt valabile numai dacă sunt făcute cu aprobarea Ministerului de Domenii. Statul poate cumpăra drepturi indivize dela composesori, sau loturile fixate prin împărțelă, având dreptul de preferință, orice vânzare făcută cu eludarea acestei legi, este de drept nulă (vezi modificarea codului silvic Mon. Of. 131 din 1920). Văzând această dispozițiune, judecătorul de ocol trebuie să acorde o deosebită atenție la vânzarea drepturilor. Nu va putea dispune intabularea dreptului în favoarea noului proprietar, până ce n-are dovadă că Ministerul de Agricultură nu înțelege să-și exercite dreptul de preemțiune, și că a aprobat vânzarea făcută.

30. Ministerul Agriculturii și Domeniilor, exercită prin agenții săi un control tehnico-silvic la composesorate. Controlează modul cum se face exploatarea pădurilor composesorale și ia măsurile pe cari le crede necesare pentru respectarea amenajamentelor. Atribuțiunile organelor în subordine ale Ministerului de Agricultură cum sunt (...) silvic interior (aprobat prin Înaltul Decret-Regat No. 2172/1924), Regulamentul pentru aplicarea legii pentru satisfacerea trebuințelor în lemn de foc și de construcție ale populației rurale, art. 14. lit. A) – (public. În Mon. Of. 86 din 16 Aprilie 1925). Deciziunea Ministerului de Agricultură și Domenii cu No. 160.937. (publicată în Mon. Of. 226, din 2 Oct. 1935).

31. Exploatarea pădurilor supuse regimului silvic, nu este admisibilă decât pe bază de amenajament sau regulament de exploatare, întocmit și aprobat conform art. 2-4 din codul silvic, art. 5-6 din legea 1930 modificatoare a codului silvic art. 53-54 din legea pentru administrarea pădurilor din 1930 și dispozițiunile cuprinse privitor la exploatare în Deciziunea Ministerului de Agricultură cu No. 160.937 din 2 Oct. 1935.

32. Amenajamentul pădurii înseamnă planul de exploatare a pădurii respective. În acest plan exploatarea, având în vedere ce fel de

lemne sunt în pădure, se repartizează pe 30-40-50 ani.

33. Planul de amenajament îl face inginerul silvic, după tariful de prețuri pe hectar, cuprins în deciziunea Ministerului de Agricultură și Domenii cu Nr. 160.937 și publicat în Mon. Of. 226. din 2 Oct. 1935 la pagina 6659-6661. Prețurile diferă, după cum pădurea este situată la munte, deal sau câmpie. Tot așa să face deosebire dacă pădurea este sau nu, ridicată în plan.

34. În Transilvania un jugăr este egal cu 1.600 stânjeni pătrați. Un stânjen patrat este egal cu 3,60 m². Un hectar în suprafață este egal cu 2780.40 st. □. Un hectar este egal cu 10.000 m². Un jugăr este egal cu 5754 m².

35. Porțiunea de pădure admisă conform planului de amenajament, - ca să fie exploatată anual – să numește parchet anual.

36. Ministerul Agriculturii și Domeniilor, exercită și dreptul de control și supraveghere la composesorate în cece privește întreaga gestiune a administratorilor. (art. 52. alin. 2. cod. silv.). Acest drept dela 23 Iunie 1938 începând. Controlează modul cum își îndeplinesc administratorii îndatoririle legale, are dreptul a asista prin delegatul său la adunările generale, mai exercită oricând și oricum ar crede de cuviință controlul său asupra întregii administrațiuni. Tot de la data de mai sus, drepturile conferite prin art. 46 din codul silvic – judecătorului de ocol (...) și că dau dovadă de neglijență vădită, - trece, asupra Ministerului de Agricultură și Domenii, acesta având dreptul a numi pe înlocuitori.

37. Deși s-a extins codul silvic în Transilvania, puține composesorate s-au organizat în conformitate cu această lege. În lipsă de texte categorice, conducătorii de la majoritatea composesoratelor au raționat astfel că, întrucât composesoratele sunt organizate conform legii XIX. Din 1898, deci stabilite competențele membrilor și statutele votate, nu mai trebuie să se organizeze din nou. Desigur că această interpretare este cu totul greșită. La rândul lor mulți judecători de ocoale din Transilvania au

fost preocupați că, drepturile membrilor sunt înscrise în cartea funduară, și astfel trebuie să se facă numai statute noi pentru a fi organizate conform Codului silvic. Alt mod greșit de a vedea. Toate aceste concepții au luat ființă numai datorită faptului că nu s-a cunoscut modul cum au luat naștere aceste composesorate, menirea lor precum și concepția juridică a acestor așezăminte în lumina legii ungare, a codului civil austriac și a codului silvic român.

38. Legea XIX din 1898 a reglementat organizarea economică a composesoratelor numai în ce privește utilizarea foloaselor. Aceasta rezultă din dispozițiunile cuprinse în art. 30 a acestei legi, care au prevăzut că, atribuțiunile adunării generale a composesoratelor, nu se extind la înstrăinarea, divizarea și grevarea pădurilor folosite în comun.

39. Codul civil austriac, în ființă în Transilvania, deosebește proprietatea individuală și coproprietatea în indiviziune. Coproprietatea în indiviziune se definește astfel: „Dacă vre-un lucru încă indivizi aparține mai multor persoane deodată, din aceasta se naște coproprietatea. Față de întreg coproprietarii sunt considerați ca o singură persoană, întrucât li s-au desemnat părți anumite, deși nesperate, fiecare coproprietar este proprietarul deplin al părții proprii” (art. 361). Composesoratele de pădure se încadrează în definiția de mai sus. Cu toate acestea, particularitățile composesoratelor nu ne îngăduie să le așezăm pe aceste alături de coproprietățile în indiviziune propriu-zise. În primul rând, composesoratele au dobândit o organizare aparte prin legea specială XIX 1898, în timp ce forma de coproprietate obicinuită se cristalizează din combinarea și interpretarea diferitelor texte înscrise în codul civil. Legea spenarea și activitatea composesoratelor, condițiune pe care nu o găsim la coproprietățile obicinuite. Composesoratele au dobândit personalitate juridică, ori la coproprietățile obicinuite lipsește cu desăvârșire acest timbru special. La coproprietățile obicinuite, folosințele dobândite de regulă se împart în natură. Dacă în acest mod de împărțire nu poate fi urmat,

fiecare are dreptul să solicite licitațiunea. Valoarea încasată se eliberează între copărtași proporțional (art. 840). Față de aceasta modul de distribuție a folosințelor la composesorate îl hotărăște adunarea generală după votul majorității. Ori ce coproprietar este în drept a înstrăina partea sa ideală, fără ca să mai ceară consimțământul celorlalți coproprietari. La composesoratele de păduri aceste vânzări sunt valabile numai dacă sunt făcute cu aprobarea Ministerului de Domenii. Statul își are rezervat dreptul de preemțiune. (art. 36 modificat din Cod. silv.). La coproprietățile obicinuite, coproprietarul are dreptul ca să-și greveze partea sa de coproprietate. La composesorate însă actele făcute în acest scop sunt lovite de nulitate dacă nu au autorizațiunea prealabilă a Ministerului de Domenii.

40. În cursul anilor în practică s-a dovedit că composesoratele prin legea XIX. 1898. nu au putut desvolta o activitate de progres. Acesta din motivul că, prin legea menționată nu s-au rezolvat problemele de interes vital în viața composesoratelor – cum sunt: în ce măsură poate hotărî majoritatea drepturilor din composesorat asupra drepturilor în minoritate când se discută administrarea imobilelor, valorificarea economică a produselor precum și grevare, înstrăinarea bunurilor ? Legea XXXIII din 1913, în art. 9. a dispus că, adunarea composesorilor, cu majoritatea de 3/5 din totalul voturilor și au autorizația Ministerului de Agricultură și Domenii, întrucât interesele composesorilor o reclamă, - poate vinde o parte din teritor, precum și hotărârea adunării composesorilor are efect asupra tuturor composesorilor. Legea menționată în art. 10. a mai prevăzut că, proprietatea pădurilor comune, acolo unde competențele indivize încă nu sunt intabulate în cartea funduară, - se va intabula în cartea funduară în favoarea coproprietarilor comuni fără a se face mențiune de competențele indivize. Dispozițiunile de mai sus, au consacrat pentru composesorate, - conceptul personalității juridice, conform căruia (...) patrimoniul composesoral nu

este proprietatea composesorilor ci este afectat ficțiunii juridice a composesoratului. Din cauza războiului mondial care s-a început aici în Transilvania în anul 1914 și a ținut până în anul 1918, - la nici un composesorat nu s-au luat măsurile prevăzute în legea menționată pentru a deveni persoană juridică. În această situație au fost găsite composesoratele când s-a extins în anul 1923, codul silvic român. Cu această extindere s-a abrogat legea XIX. 1898, - dar nu s-a abrogat art. 10. din legea XXXIII. 1913. aceasta referindu-se la intabularea în cartea funduară.

41. Codul Silvic Român recunoaște personalitatea juridică a composesoratelor, după ce îndeplinesc formalitățile prevăzute de art. 29-31 codul silvic. Aceste sunt: a) Stabilirea drepturilor membrilor, b) Votarea statutelor.

42. Stabilirea drepturilor. Aici trebuie să îndeplinim două lucruri: stabilirea drepturilor propriu-zise, și înscrierea proprietății composesoratului în favoarea comunității ca asociațiune. În această nizuință avem în vedere următoarele: a) la multe composesorate sunt stabilite și înscrise în cartea funduară drepturile composesorilor, b) aceste drepturi însă azi nu își mai au actualitatea la multe composesorate, fiind prescrise sau uzucapiate, c) trebuie stabilite azi drepturile composesorilor ca acestea să corespundă atât situației de drept precum și situației de fapt a posesorilor. d) la noua stabilire de drepturi după situația de drept și de fapt a posesorilor trebuie să ne conformăm dispozițiilor cuprinse în art. 10 din legea XXXIII. 1913. e) avem înscrise drepturile la composesorate conform dispozițiilor prevăzute în 5 ordonanțe ministeriale. Deci în diferite moduri.

43. Conform dispozițiilor cuprinse în punctul 3) art. 61. din ordonanța privitoare la localizare, din 23 Iulie 1854, - pădurea dată în comun, pe seama foștilor urbarialiști cu ocaziunea delimitării urbariale – trebuia cuprinsă în foaia funduară a comunei cu mențiunea expresă: „competință dată cu ocaziunea delimitării pădurii urbariale”. (...) deoarece mențiunea

făcută a arătat că, pădurea compete comunității foștilor urbarialiști, - și la localizare numai din acel motiv a fost cuprinsă în foaia funduară a comunei, deoarece comunitatea foștilor urbarialiști n-a fost recunoscută de persoană juridică, și nu putea fi înscrisă pădurea în favoarea comunității. Această operațiune s-a putut face atunci, întrucât comunitatea foștilor urbarialiști – comuna iobagilor – a compus însuși comuna politică. La composesoratele înscrise astfel pe foaia A). este menționat „proprietate urbarială”. În foaia funduară nu sunt cuprinși proprietarii nominali cu indicarea cote părților lor. Trebuie văzut dacă este făcută mențiunea pe foaia A). că composesoratul a fost organizat conform legii XIX. 1898. În acest caz, proprietarii composesori se vor afla din dosarul de carte funduară. Subprefectura județului anunțând organizarea, a înaintat și un tablou al membrilor. Acest tablou dacă s-a făcut proporționalizarea competențelor va cuprinde drepturile fiecăruia, în caz contrar membrii au drepturi egale. Plecând de la acest tablou, vom constata prin cercetările efectuate în comună, situația posesorilor factici. Posesorii factici ne dau membrii composesoratului. Aici se va putea apoi intabula proprietatea pădurii în favoarea composesoratului de pădure, ca asociațiune.

44. Regula de localizare menționată mai sus, a fost modificată prin ordonanța 106/1870, în sensul că pădurea comună și nedistribuită, - se înscrie în foaie funduară separată – drept părți componente și nedivizate ale gospodăriilor urbarialiștilor. Modul acesta de a înscrie pădurea comună, a corespuns cu aceea ce a dispus ordonanța 2579/1869 în art. 7. punct. g) în ce privește transformarea foilor funduare în urma regulării proprietăților. La composesoratele înscrise astfel în foaia funduară generală a composesoratului, pe foaia A). este menționat: „proprietate urbarială”. Ca părți componente a proprietăților urbariale cuprinse în cartea funduară nr. 2.8.12.26.43. În schimb în foaia funduară individuală a composesorului, pe foaia B). este menționat: „asupra părților

componente a sesiunilor urbariale cuprinse în cartea funduară nr. ... (nr. foaiei funduare generale) se intabulează în 120/18600 parte”. După cercetările făcute în comună și verificarea dacă (...) se vor stabili membri posesori de drept și de fapt. În cazul că foile funduare individuale nu cuprind pe foaia C). sarcini, se va forma o foaie funduară generală în care dreptul de proprietate se întabulează în favoarea composesoratului de pădure ca asociațiune, fără a se face mențiune de membri și competențele lor. Dacă există sarcini intabulate în foaia C). se vor avea în vedere dispozițiunile cuprinse în ordonanțele ministeriale (Justiție) 20326/1890, 2218/1890, 4504/1889, 10320/1904.

45. Ordonanța 40101/1881, a schimbat normele de intabulare în modul următor: Pădurea delimitată în comun și nedivizată pe seama foștilor urbarialiști se va înscrie în cartea funduară separată ca proprietatea foștilor urbarialiști. În cartea funduară proprietarii (foștii urbarialiști) se vor înscrie nominal. Proporția pădurii comune care compete proprietarilor înscriși, se va înscrie în aceeași carte funduară în foaia B). – în părți exprimate și raportate la întreaga avere (de ex. 2/116 părți, 8/116 părți). După această regulă, pădurea comună a fost înscrisă ca proprietate comună simplă. În atare cazuri însă la composesoratele cu mai mulți membrii, deseori transmisiuni au făcut ca aceia foaie funduară să aibă mai multe foi B). și nenumărate poziții, astfel proprietarii nu se puteau stabili rapid și cu ușurință.

46. Din aceste considerente, ordonanța ministerială 45.041 din 1889 a dispus ca, transformarea cărților funduare și la formarea foilor funduare noi, competențele să fie intabulate că pentru fiecare composesorat dintr-o comună să se înființeze o foaie funduară nouă, (foaie sau protocol funduar general) și competențele indivize din acel composesorat să fie înscrise în foile funduare sau protocelele funduare individuale a acelor îndrituiți în așa fel că, pe foaia A). (foaie sau protocol funduar individual) sub număr de ordin separat dar fără a fi prevăzut numărul topografic al proprietății

comune în rubrica 3 să se menționeze: „din pădurea comună înscrisă în foaia funduară nr. (nr-ul foaiei funduare generale) pe foaia A). 22/1200 părți”.

47. Ordonanța ministerială cu nr. 10320/1904 a dispus că, acest mod de a intabula composesoratele de păduri se va aplica și acolo unde împreună cu competențele de pădure ale urbarialiștilor au fost delimitate și competențele de pădure pentru proprietarii cari n-au fost urbarialiști. Aceasta s-a întâmplat în (...). În conformitate cu dispozițiunile cuprinse în ordonanța ministerială 39900/1913 la acele composesorate unde competențele au fost intabulate conform ordonanțelor 40101/1881, 45041/1889 și 10330/1904, - nu se poate întabula dreptul de proprietate a pădurii în favoarea composesoratului ca asociațiune. Stabilirea drepturilor la aceste composesorate este îngreunată prin faptul că, parte din competențe sunt înscrise în cartea funduară generală, și parte înscrise în cartea funduară individuală, - și în sfârșit înscrierile fiind operate înainte de anul 1914 – multe drepturi sunt prescrise și uzucapate. Pentru a stabili situația de drept de azi a acestor drepturi, judecătorul de ocol ar urma să lucreze pe baza normelor care prevăd că, cei care țin în folosință faptică un imobil, pe baza dreptului de proprietate să fie introduși în cartea funduară ca proprietari. (Vezi legile XXIX. 1886, XXVIII – 1889, XVI – 1891, XV – 1900, XXIX -1892, Ordonanța Ministerială 24366/1893 și Legea VII – 1912). Aceste lucruri le reclamă ca judecătorul să stea în comună zi de zi câteva luni, și după ce s-a clarificat situația de drept a fiecărui posesor, să se înființeze noi cărți funduare. Toate aceste lucrări se pot îndeplini numai după un an de zile la un composesorat.

48. Însă composesoratele nu pot să își suspende activitatea pentru câțiva ani, deoarece trebuie distribuite lemnele membrilor în fiecare an. Din aceste considerente, încă legea 19. din 1898 în art. 28. a dispus că, adunarea composesorilor votează posesorii factici. Tot așa, legile 10-a din 1913 în art. 43, precum și

legea pentru organizarea, administrarea și exploatarea pășunilor din anul 1928, în art. 25, privitor la stabilirea drepturilor la composesoratele de pășune, preferă ca temei – posesiunea de fapt. Această posesiune în toate cazurile se bazează pe titlul juridic de a poseda, - și deosebirea consistă în faptul că acesta nu este înscris în cartea funduară. Dată fiind această stare, - composesorii însuși grijesc ca drepturile lor să fie respectate. La rândul lor și conducătorii composesoratelor în interesul bunului mers al asociațiunii, - urmăresc și țin în evidență, - ca cei cu drepturi să fie posesori de fapt. Rezultă deci că posesiunea de fapt corespunde unei stări legale.

49. Drepturile în competență a membrilor s-au stabilit și la composesoratele de pășune, (...) norme de proporționalizare, ca și la composesoratele de păduri. După aceleași norme de (...) legea cât și jurisprudența a recunoscut deodată calitatea juridică a composesoratelor atât de pășune cât și a celor de pădure.

50. Pentru aceste considerente și văzând că majoritatea a composesoratelor aici în Transilvania sunt înscrise conform ordonanțelor nr. 40101/1881 și 45041/1889 credem că, același procedeu trebuie folosit și la stabilirea drepturilor la composesoratele de pădure. Aceste norme sunt următoarele: a) Dacă dreptul de proprietate asupra pădurii comune este înscris în cartea funduară la zi, individual cu arătarea cotei fiecărui coproprietar în parte, se vor lua drept bază datele din cartea funduară, întrucât nu sunt prescrise sau usucapate, b) Acolo unde posesiunea de fapt diferă de cea înscrisă în cartea funduară, drepturile se stabilesc pe baza acestei posesiuni, numai dacă aceasta este continuă, publică, cu titlul de proprietate: c) Când dreptul de proprietate asupra pădurii comune este înscris în cartea funduară în bloc pe numele totalității coproprietarilor, și când cotele de proprietate a fiecăruia nu se pot stabili cu certitudine, toți coproprietarii vor fi considerați ca având drepturi egale. Acesta este cazul la composesoratele unde nu s-a făcut proporționalizarea; d) Dacă dreptul

unuia dintre membrii este contestat, adunarea composesorilor hotărăște, dacă el poate fi luat provizoriu în registrul membrilor, - până ce se stabilește dreptul lui în justiție, - În atare caz se acordă acestui membru un termen de un an, pentru ca să-și clarifice temeinicia dreptului prin autoritățile judecătorești.

51. Dar stabilirea drepturilor după posesiunea de fapt, și păstrarea registrului membrilor la composesorat, corăspunde și unor tendințe juridice – devenite azi actuale. Acordându-se personalitate juridică atât composesoratelor de pășune, cât și celor de pădure, - a devenit necesară operațiunea juridică și tehnică ca averea composesoratului să fie întabulată în cartea funduară pe numele composesoratului ca persoană juridică. În atare caz, averea comună a composesoratului, - formal trece asupra asociațiunii, - ca persoană juridică, și lista membrilor nu este cuprinsă în cartea funduară, ci este păstrată la conducerea composesoratului.

52. Tot pentru considerentele de mai sus, composesoratul devenind persoană juridică, nu se mai admite înscrierea sarcinilor asupra cote – părților individuale a coproprietarilor în cartea funduară.- Judecătorul de ocol, va fi atent deci când se ivește cazul de întabularea sarcinilor în foaia funduară a composesoratelor.

53. Fiecare composesorat trebuie să hotărască și să prevadă în statut: 1. Care cotă-parte proporțională din averea comună dă dreptul la un vot. 2. La câte voturi (maximum) are drept un membru – ori câtă cotă-parte ar avea, care întrece proporția dreptului la un vot. 3. Cum votează proprietarii cotei-părților proporționale cari nu întrunesc cota-dreptului la un vot ? ... Cine îi reprezintă la vot, cum se înțeleg între ei la grupare ? În tabloul membrilor pe lângă indicarea cotei părți se va indica și numărul voturilor pe care îl poate exercita în adunare. Numai cu îndeplinirea acestora se va vota cu majorități – în condițiunile art. 42 c.s.

54. Pășunile din interiorul și în apropierea pădurilor în ce privește organizarea și administrarea tehnică a lor, sunt supuse dispozițiunilor.

Legii pentru organizarea, administrarea și exploatarea pășunilor publicată în Mon. Of. Nr. 90 din 25 Aprilie 1928. Însă valoarea, administrarea de gestiune economică și controlul, - se orientează după normele și prevederile cuprinse în codul silvic.

55. Dispozițiunile codului silvic art. 29 și următorii sunt privitoare la modul de administrare al pădurilor, cu tot ce este corolarul lor, adică poenile, fânațele, arăturile și pășunile cari se află în interiorul sau împrejurul pădurilor precum și la golurile de munte care sunt de ordinar destinate pășunatului. Acele composesorate unde pășunea este averea cea mai mare, iar pădurea formează o parte mai mică din suprafața composesoratului, trebuiesc supuse dispozițiunilor codului silvic român în ce privește votarea, gestiunea internă și controlul la păduri. În susținerea părerii noastre ne referim la art. 42 din Legea pentru încurajarea agriculturii, care a prevăzut că în pășunile unde se află păduri, - se face amenajamentul silvico-pastoral de către inginerul silvic, deci legiuitorul atribuie organelor silvice întreaga administrație tehnică a pășunilor. Dar nici nu se poate astfel. Averea composesoratului, fie pădure, pășune, goluri de munte etc. este înscrisă aici în Ardeal într-o carte funduară, și drepturile coproprietarilor sunt stabilite astfel că sunt raportate în întreaga suprafață a imobilelor. Astfel fiind, este o imposibilitate: juridică, economică și tehnică ca să fie separate una de alta pădurile și pășunile aflate în interiorul sau împrejurul pădurilor. Nu se pot stabili cota-părțile ideale (drepturile) coproprietarilor separat pentru pădure și aparte pentru pășuni. Când se discută fie despre pădure sau pășune – membrii își validează drepturile (cote-părți) lor raportate la întreaga avere.

56. Bugetul va cuprinde: A) La venituri: 1. Venituri din exploatarea din produse principale și secundare lemnoase; 2. Venituri din exploatarea produselor accesorii lemnoase; 3. Venituri din pășunat, fânețe, ghindărit, etc. 4. Venituri din concesiuni și exploatarea miniere, cariere etc.; 5. Venitul vânatului și pescuitului; 6. Venituri din înstrăinări de orice fel de drep-

turi; 7. Totalul folosințelor în natură a composesorilor, evaluate după prețurile din localitate și împrejurimi; 8. Orice alte venituri. B) La cheltuieli: 1. Cheltuieli de administrație și pază stabilite de ocolul silvic, dacă acestea se fac de Stat; 2. Impozitele de către Stat și Comună; 3. Anuitățile pentru eventualele datorii; 4. Salariile personalului forestier; 5. Salariile personalului de cancelarie; 6. Cheltuielile lucrărilor de împădurire fixate prin amenajament sau regulament de exploatare; 7. Cheltuielile pentru ameliorări pastorale; 8. Alte cheltuieli de administrație, cancelarie, etc. Bugetul cel votat de adunarea generală se va înainta Ministerului de Domenii, Direcția pădurilor persoanelor juridice spre aprobare. Netrimiteria bugetului spre a fi aprobat, constituie neglijență și dezordine în administrație.

57. Vânzătorul este obligat a comunica Ministerului Agriculturii și Domeniilor, intențiunea sa de a vinde, și va arăta în același timp întinderea aproximativă a drepturilor, prețul cu care dorește să vândă, numele cumpărătorului și dacă acesta este sau nu membru în composesorat. Înainte de a se pronunța asupra acestor vânzări Ministerul Agriculturii și Domeniilor prin agenții săi va controla datele comunicate. Ministerul de Domenii are dreptul de preferință la cumpărarea de păduri composesorale în primul loc, pentru exercitarea acestui drept vânzătorul nu poate vinde decât după ce Statul renunță la acest drept. Afară de aceasta, Ministerul de Domenii apreciind împrejurările de fapt, va putea refuza autorizarea ori cărei vânzări solicitate când paguba pentru vânzători va fi evidentă. Refuzul Ministerului de la a aproba asemenea vânzări nu pune în sarcina Statului obligațiunea de a exercita acest drept (...) de preferință și nu dă drept vre-unuia din părți a forma cereri de despăgubiri contra Statului, sub nici un motiv.

58. Conform dispozițiunilor cuprinse în art. 99, lit. f) din legea administrativă (publicată în Mon. Of. 187/938 din 14 Aug. 1938) – Prefectul județului – poate asista la adunările generale ale composesoratelor de pădure și de pășuni și controla activitatea lor. Să înțelege dela sine, că

are dreptul de a controla activitatea gestionară a composesoratelor. Pentru a îndeplini acest control Prefectul este în drept: a) să corecteze și să verifice formarea bugetului anual; b) să cerceteze și să verifice darea de seamă anuală despre venituri și cheltuieli; c) modul de repartizare a foloaselor anuale în lemne de foc și construcții între membrii; d) după modul de valorificare a materialului lemnos rămas din parchetul anual, după satisfacerea trebuințelor în lemne de foc și construcție a membrilor; e) ori când poate examina cassa de bani a composesoratului; f) poate cerceta și verifica în cursul anului dacă administratorii încasează sumele prevăzute la venituri, și nu depășesc cheltuielile bugetare; g) în cazurile de mai sus, și oricând dacă din anumite împrejurări se constată că, administratorii nu lucrează cu bună credință, că compromit interesele composesoratului, că fac acte ilegale sau dau probe de o vădită neglijență; va interveni la Ministerul Agriculturii și Domeniilor, Direcția Pădurilor persoanelor juridice, ca să îndepărteze (suspende) pe acești administratori și să numească pe înlocuitori. (art. 48 c.s.); h) înaintează orice plângere sau reclamațiune de a composesorilor, înaintate contra administratorilor – Ministerului de Agricultură și Domenii, Direcția Pădurilor persoanelor juridice spre competență soluționare; i) numai acel composesorat poate dezvolta o activitate legală și sănătoasă, care este organizat. Este și de ordin public, interes general și în interesul composesorilor, ca composesoratul să fie organizat. Pentru aceste considerente, Prefectul este în drept a invita composesoratele, și a recerca Judecătoriile respective, ca să procedeze la organizarea acestor asociațiuni; j) să urmărească dacă composesoratul ține anual adunarea generală legal. În caz contrar va invita conducerea composesoratului ca într-un timp determinat să convoace adunarea generală anuală.

59. Prefectul poate delega pe pretorul (...) să exercite dreptul a asista la adunările generale și controla activitatea la composesoratele de pădure, cari se află în circumscripția pla-

sei. Acest drept de delegare este bazat pe art. 107 alin. 6 din legea administrativă, conform căruia pretorul exercită și atribuțiunile delegate de Prefect. Conform art. 110 din legea administrativă, notarul este agentul guvernului în comuna rurală. Raportează organelor ierarhice despre stările de spirit și nevoile locale (pct. k.). Din aceste obligațiuni implicit rezultă și obligația notarului comunal să raporteze Prefectului de județ, dacă există nemulțumiri sau se constată nereguli în ce privește administrarea la composesoratele de pădure din comună. Aceasta trebuie să o facă și în interesul liniștii sociale și ordinii publice.

60. Cele mai importante chestiuni ale composesoratului, se rezolvă de către adunarea generală a composesorilor. Membrii composesoratelor decid cu votul lor aducerea hotărârilor. În adunare, decide votul majorității. Desigur că, membrii composesoratului care reprezintă cele mai mari cote-părți în averea comună, aduc cu ei majoritatea în a hotărî. Față de această împrejurare, trebuiesc apărute interesele economice și juridice ale membrilor, cari au cele mai mici cote-părți. Urmărind acest scop legiuitorul, a prevăzut în codul silvic îndeplinirea unor formalități: la convocarea adunărilor, (ordinară sau extraordinară), la numărul de membrii individuali și numărul de drepturi cari trebuie să fie prezenți, ca adunarea să fie constituită. Și pentru ca chestiuni de importanță principală să nu fie desbătute în adunare prin surprindere, s-a prevăzut că numai acele chestiuni pot fi desbătute în adunarea respectivă, cari au fost cuprinse în convocatorul administratorilor și emis înainte de 25 de zile dela convocare. Tot așa, să face deosebire la numărul de membrii și drepturi necesari la adunarea care are în ordinea de zi soluționarea unor chestiuni de mare importanță sau obicinuite. Pentru ca aceste forme să fie îndeplinite cu stricteță, s-a prevăzut că judecătorul de ocol prezidează adunarea.

61. Judecătorul de ocol, ca președintele întrunirii va verifica înainte de a se declara întrunirea constituită, dacă convocările legale sunt

regulat făcute și dacă este prezent numărul legal de membrii. În caz când, convocările nu sunt făcute în conformitate cu dispozițiile făcute la art. 40 din codul silvic, el va amâna întrunirea pentru o altă zi, pentru a se face noi convocări. Dacă convocarea este legal făcută, dar nu se prezintă membrii (...) se va amâna întrunirea; iar pentru o nouă întâlnire, se va proceda după distincțiunile de la art. 41 și 42 din codul silvic, adică se va ține seamă ce chestiuni se desbat în întrunire (art. 43. c.s.).

62. Conform dispozițiilor cuprinse în art. 40 din c.s., adunarea composesoratului este două feluri: adunare ordinară (obișnuită) care se convoacă anual, și adunare extraordinară. Adunarea ordinară anuală trebuie convocată în fiecare an la data fixată în statute. Această adunare se ocupă: a) cu luarea socotelilor; b) cu fixarea beneficiului net de distribuit, care va fi în proporție cu dreptul fiecărui membru din composesorat; c) cu numirea administratorilor cari nu pot fi mai puțini de 3, nici mai mulți de 5; d) cu fixarea remunerarilor administratorilor, cari nu vor putea fi mai mari de 10% din beneficiile nete realizate; e) cu fixarea cheltuielilor de administrație și de paza pădurilor; f) cu fixarea sumelor ce vor trebui să se rețină din veniturile composesoratului pe fiecare an, pentru împădurirea locurilor conform amenajamentului sau regulamentului de exploatare. Adunarea va avea loc în ziua și la locul fixat de administratori. Composesorii vor fi înștiințați de președinte de ziua întrunirii prin anunțuri, în cari se vor indica precis chestiunile asupra cărora se vor discuta, făcute cu 25 de zile înainte de întrunire. Anunțurile vor fi trimise de președinte Primăriei locale la Ocolul Silvic, la Judecătoria de Ocol, la Ministerul Agriculturii și Domeniilor, Direcția Pădurilor persoanelor juridice, - și Prefectului de județ. Primarul e dator a afișa la ușa primăriei, constatând aceasta prin proces verbal. Trimiterea anunțurilor la celelalte autorități se va constata prin dovezile acestora de primire a lor.

63. Numai cu îndeplinirea formalităților prevăzute mai sus, adunarea este legal

constituită. Președintele și Primarul cari nu vor îndeplini obligațiile impuse mai sus, sau le vor îndeplini cu violarea vre unei forme – se vor pedepsi cu o amendă, care se va aplica de judecătorul de ocol – dela 100–500 lei, iar în caz de recidivă dela 500-2000 lei. Aceste amenzi se vor încasa în folosul comunei.(art. 40 c.s.). Înainte de a menționa în procesul verbal a adunării, numărul membrilor prezenți precum și drepturile pe cari le reprezintă, judecătorul de ocol va cerceta dacă formalitățile de mai sus au fost îndeplinite, numai atunci va constata în procesul verbal, dacă adunarea este legal constituită.

64. Afară de întrunirea obișnuită ce va avea loc în fiecare an, se vor putea ține întruniri extraordinare, ori de câte ori administratorii vor crede aceasta necesar. Întrunirea va trebui să fie convocată: a) când va fi cerută de cel puțin a 5-a parte din numărul de membrii composesorii; b) când se vor fi ivit pagube extraordinare, cari vor fi distrus o parte din păduri, precum și incendii sau alte accidente; c) când se va fi intentat composesoratului un proces care ar pune în discuțiune dreptul de proprietate sau posesiunea composesoratului ca asociațiune, ori când se vor fi constatat mari pierderi în averea composesoratului. Anunțurile pentru asemenea adunări se vor face întocmai ca pentru adunările anuale (art. 40 c.s.).

65. Vor avea dreptul să ia parte la întrunire toți composesorii sau moștenitorii lor, ale căror drepturi sunt stabilite prin registrul de membrii. (art. 41 c.s.).

66. Codul silvic face distincție între adunările ordinare și extraordinare în cari se desbat chestiuni de importanță principală pentru composesorate – precum și adunări atât ordinare cât și extraordinare cari se ocupă cu soluționarea unor chestiuni de importanță secundară. Chestiuni de importanță secundară sunt: a) dare de samă a socotelilor; b) fixarea beneficiului net de distribuit; c) numirea administratorilor; d) fixarea remunerarilor administratorilor; e) fixarea cheltuielilor de administrație de pază a pădurilor; f) fixarea sumelor ce va trebui să se

rețină din veniturile proprietății, pe fiecare an, pentru împădurirea locurilor conform amenajamentului sau regulamentului de exploatare; g) și alte chestiuni care nu prezintă importanță deosebită, dar cari se rezolvă de către însăși Adunarea Composesorilor. Făcându-se deci o deosebire între chestiunile de importanță principală și importanță secundară, judecătorul de ocol va trebui să observe cu strictețe, că ce chestiuni se desbat în adunare, ca să fie în drept a declara că, adunarea este legal constituită, adică este în drept a hotărî. – După cum vom vedea codul silvic cere alt număr de drepturi și membrii prezenți pentru a hotărî valabil la adevărat cari desbat chestiuni de importanță principală, și alt număr de drepturi și de membrii necesari pentru a hotărî în adunările cu chestiuni de importanță secundară. Prin aceasta tot așa se apără interesele membrilor cu drepturi mai mici. De aici datorita judecătorului să fie cât se poate de atent.

67. Toate adunările anuale ordinare și extraordinare, cari desbat chestiuni de importanță secundară sunt legal constituite, când vor fi de față la prima convocare composesori reprezentând în drepturi cel puțin jumătate din părțile totale ale composesoratului. Dacă la prima convocare nu s-ar întruni acest număr, adunarea anuală ordinară și cea extraordinară va avea loc de plin drept, fără altă convocare în a opta zi liberă dela prima convocare și se va ține, oricare ar fi numărul composesorilor prezenți. Deciziunile în toate aceste adunări, se iau cu majoritatea în drepturi a composesorilor prezenți.

68. Se consideră ca adunări ordinare și extraordinare de importanță principală căci în ordinea lui de zi se ocupă de soluționarea următoarelor probleme: a) Modificarea statutelor; b) Constituirea de drepturi reale, (orice fel de vânzări, cumpărări, donațiuni, iertări de plată în ce privește valoarea și despăgubirile acordate pentru lemnele luate din pădurea composesoratului); c) Facerea de transacțiuni; d) Punerea în exploatare a pădurii stăpânite în indiviziune; e) Vânzarea pădurii spre exploatare în total sau

în parte. Sunt legal constituite aceste adunări dacă la prima convocare sunt prezenți composesori reprezentând drepturi peste (...) din totalul drepturilor și în număr cel puțin jumătate din numărul total al composesorilor. La oricare din adunările ulterioare în acest scop trebuie să fie prezenți composesori reprezentând peste jumătate din drepturile totale ale composesoratului și ca număr 1/3 cel puțin din numărul composesorilor. În ambele cazuri, hotărârile nu se pot lua decât cu cel puțin 1/8 din drepturile reprezentate în adunare. La aceste adunări, dacă la prima convocare nu sunt prezenți composesori în drepturi și în număr ceruți de lege, - a doua întrunire nu se amână pentru a opta zi, socotite dela prima convocare, ci se amână pentru o nouă dată – socotită dela a 25-a zi de la convocare și aceleaș forme de convocare trebuiesc făcute ca la prima convocare. Legiuitorul prevede în art. 42 din c.s. că oricare ar fi numărul adunărilor convocate în acest scop, pentru fiecare din ele trebuiesc făcute anunțurile prevăzute de art. 40, căci dispozițiunea de la art. 41, ca întrunirea să se poată ține a doua oară fără convocare (...).

69. După starea juridică în care se află azi composesoratele de pădure, - și ridicând problema chemării lor în judecată și reprezentarea lor în justiție, - deosebim trei categorii de composesorate: 1. Composesoratele de păduri cari au fost organizate conform legii XIX. 1898, însă nu sunt nici azi organizate conform prevederilor codului silvic – și nici nu au administratori numiți de către judecătorul de ocol în conformitate cu dispozițiunile art. 39 și 47 cod silvic pentru administrarea averii. La aceste asociațiuni azi funcționează administratori aleși de către adunarea composesorilor, la care însă nu a fost prezent judecătorul de ocol. 2. Composesoratele de păduri cari au dobândit început de organizare conform legii XIX. 1898, - cu extinderea codului silvic român însă, - azi s-a organizat conform prevederilor acestui cod. (art. 29 și urm.). 3. Composesoratele de păduri cari au dobândit început de organizare prin legea XIX. 1898 – azi însă sunt în curs de

organizare conform prevederilor art. 29-31 din cod. silv. Și până la stabilirea drepturilor, votarea statutelor, - pentru administrarea averii, - au fost numiți trei administratori de către judecătorul de ocol în conformitate cu art. 39 și 47 din cod. silv.

70. Composesoratele de sub categoria 1, nu se pot considera ca persoane morale juridice. Prin legea XIX.1898, după cum am arătat la punctul 38. s-a reglementat organizarea economică a composesoratelor numai în ce privește utilizarea foloaselor. Conform dispozițiilor cuprinse în art. 1. din legea pentru extinderea aplicațiilor dispozițiilor codului silvic român din 1910 în tot cuprinsul României, publicată în Monitorul Oficial Nr. 59 din 17 Iunie 1923, care spune: „Codul silvic din Vechiul Regat din 1910, precum și modificările acestui cod, prin legea din 18 Sept. 1920. se vor aplica pe tot teritoriul României” – și mai de parte „toate legile, regulamentele, instrucțiunile etc. existente în provinciile alipite, sunt și rămân abrogate în întregul lor din ziua promulgării acestei legi”. Rezultă deci că această lege desființează toate legile, regulamentele și statutele de organizare a composesoratelor, cari însă conform art. 29 și urm. din codul silvic, nu devin persoane morale juridice decât dacă se constituie conform acestor dispozițiuni (...). Că deci aceste composesorate neputând fi guvernate nici de legile ungare (...) și nici de codul silvic, - ele sunt supuse regimului de drept comun a comunității indivize de avere, prevăzută de codul civil austriac în consecință înstrăinările și grevările se fac conform acestor dispozițiuni, fiecare dintre coproprietari – fiind proprietari deplini ai părții sale, poate dispune de ea așa cum crede de cuviință neputând însă angaja decât numai cotitatea sa, însă din punct de vedere, al reprezentării în justiție, trebuie chemați în proces toți composesorii – precum trebuie să cheme toți composesorii în proces pe terțiul care le-ar încălca un drept. De aici urmează că la acest fel de composesorate neconstituite încă, sentințele date pe baza unor reprezentări făcute conform vechilor statute,

sunt nule și inexistente cari nu leagă composesoratele respective, și persoana composesorului cari nu a luat parte la ele. Aplicarea acestor principii (...) în legătură cu art.7 din cod. silv. Acesta prevede: „persoanele juridice menționate la art.1 alin. a), b) precum și proprietarii pădurilor particulare supuse regimului silvic, când își exploatează pădurile lor, fără amenajament sau regulament de exploatare sau contra dispozițiilor ce cuprind, vor fi supuși la amendă” – că deci legea înțelege să pedepsească „persoana morală juridică proprietară de pădure”. Rezultă că composesoratele organizate conform codului silvic vor putea fi pedepsite ele înșile, adică composesoratul ca persoană morală juridică, distinctă de persoana composesorilor, până când composesoratele neconstituite și neorganizate, cari nu au o personalitate morală, care nu constituie entitate juridică aparte de persoana composesorilor, nu li se poate aplica această dispozițiune, și pedeapsa trebuie aplicată tuturor composesorilor sau mai bine zis coproprietarilor, că o pedeapsă aplicată în acest din urmă caz, așa numitului composesorat de pădure, este o pedeapsă aplicată unei persoane inexistente, dispozițiunea fiind caducă.

71. La composesoratele de sub 2. Președintele consiliului administratorilor reprezintă asociațiunea pe lângă toate autoritățile publice. Împreună cu consiliul administratorilor are dreptul să intenteze acțiuni, să apere și să susțină interesele composesoratului în justiție.

72. La composesoratele de sub 3. administratorii numiți reprezintă asociațiunea față de cel de al treilea în justiție. Cu totul altcum se face chemarea în judecată a composesoratului când este vorba de stabilirea drepturilor. Dacă dreptul unuia dintre membrii este contestat, face proces pentru recunoașterea dreptului său. Pe cine dă însă în judecată ? Dacă composesoratul este organizat, firește organele acestuia, dacă însă nu este organizat va trebui să cheme în judecată pe toți coproprietarii – aceasta în ipoteza că dreptul său este contestat de întreaga comunitate, de composesoratul per-

soana juridică ca atare. Ce se întâmplă însă în ipoteza foarte frecventă că dreptul unui coproprietar este contestat de alt coproprietar, care a dobândit dreptul dela aceeași persoană sau dela persoane diferite ? Evident că în această ipoteză, va chema în judecată numai pe acela care contestă dreptul și numai față de acesta își va opune titlurile de dobândire a proprietății.

73. Administratorii numiți sau aleși sunt solidari răspunzători de gestiunea lor și a casierului, precum și de orice daune ce ar rezulta din abaterile lor dela obligațiunile impuse prin legi și regulamente, fie că s-ar constata, că nu lucrează cu bună credință, că compromit interesele composesoratului, că fac acte ilegale, sau dau probă de o vădită neglijență. Conform art. 539 C.p. „acela care fiind însărcinat cu administrarea, îngrijirea sau supravegherea bunurilor altuia, și în această calitate pricinuieste cu rea credință daune materiale aceluia ale cărui interese este obligat a le sprijini, comite delictul de gestiune frauduloasă și se pedepsește”.

74. Acțiunea penală se poate pune în mișcare numai la plângerea prealabilă a părții vătămate (art. 541 C.p.) iar dacă delictul de gestiune frauduloasă a fost comis în exercițiul mandatului de un membru în consiliul de administrație sau direcție, sau de vre-un administrator al unei societăți pe acțiuni sau cooperative în general de orice persoană care are însărcinarea sau autorizarea dela o autoritate publică, - acțiunea penală se pune în mișcare din oficiu. Composesoratele de pădure din Transilvania, - deși sunt asociațiuni agrare de drept civil – dela data de 7 Aprilie 1933 – când s-a publicat în Mon. Of. 82 – legea pentru modificările și completările aduse legii cooperației, până la 23 Iunie 1938 – când s-a publicat în M.Of. nr. 141 – legea privitoare la completarea legii cooperației, - au fost considerate ca cooperative și atribuite controlului Organelor Oficiului Central al Cooperației. Desigur că legiuitorul codului penal, nou (...) lipsa în cooperativele cuprinse în art. menționat mai sus a înțeles și composesoratele de pădure. Ba chiar presupunem că dacă se cunoaște caracterul composesoratelor diferit de cel al cooperativelor legiuitorul ar fi

prevăzut în art. 541 C.p. și composesoratele de pădure. Același interes, public îl are Statul și la composesoratele de pădure pe care îl are la cooperative. Chiar se poate susține că și mai mult interes. În afară de faptul că Statul exercită prin organele Ministerului de Agricultură și Domenii dreptul de control gestionar, - precum și administrația tehnică silvică că aprobă vânzările de lemne, de drepturi în competențe – Statul își are rezervat dreptul de preemțiune la vânzarea drepturilor în competență. Pentru aceste considerente susținem că și la composesoratele de păduri, în cazul că administratorii se fac vinovați de delictul de gestiune frauduloasă – acțiunea penală se pune în mișcare din oficiu. Astfel dacă autoritățile administrative sau judecătorești – sunt sesizate prin denunțul vreunui composesor, sau raport al notarului comunal sau pretor al plasei precum și denunț al prefectului de județ – acțiunea penală trebuie pusă în mișcare din oficiu.

75. În foaia funduară a composesoratului de pădure respectiv trebuie făcută mențiunea dacă s-au organizat conform prevederilor codului silvic. Potrivit dispozițiilor cuprinse în art. 12 din ordonanța Nr. 39900/1913 – autoritățile de carte funduară (de pe lângă judecătorii) trebuie să comunice și ocoalelor silvice hotărârile în care se dispun înscrieri în foile funduare ale pădurilor composesorale.

76. Conform Decretului lege pentru satisfacerea nevoilor populației cu lemne de foc, apărută în M.Of. 147 din 28 Iunie 1940 – Serviciul Pădurilor persoanelor juridice din Ministerul Agriculturii și Domeniilor – se transformă în Direcția Pădurilor persoanelor juridice. De prezent această direcțiune exercită controlul gestionar asupra composesoratelor de pădure.

77. Composesoratele de pădure sunt asociațiuni agrare de drept privat. Ca formațiuni cu caracter privat, au autonomia lor exteriorizată prin dispozițiunile organelor lor: administratori, adunarea generală. Această autonomie este restrânsă numai de controlul exercitat din partea Statului. La aceste două influențe echilibrul este menținut prin dreptul de reclamațiune,

apel și întâmpinare al composesorilor. De altă parte composesorii (...) exercită un autocontrol asupra tuturor acțiunilor săvârșite în interiorul composesoratelor. Pentru aceste considerente toate chestiunile în ce privește administrarea averilor urmează să se rezolve de către adunarea composesorilor.

78. Ori-care composesor are dreptul de a înainta plângere în contra dispozițiilor administratorilor. Această plângere se rezolvă de către adunarea generală. În termen de 15 zile dela adunarea prin care s-a luat o hotărâre oricare va avea dreptul să ceară judecătorului de ocol anularea unei hotărâri luate în contra dispozițiilor statutelor și în contra celor prevăzute în codul silvic. Deși în art. 45. din codul silvic se prevede că, hotărârea judecătorului de ocol în această privință nu este supusă opoziției, apelului sau recursului, că e definitivă și executorie, - totuși hotărârea judecătorului de ocol e supusă recursului la Tribunal. Aceasta în baza art. 75 din Constituțiune, conform căruia dreptul de recurs în casare este de ordin constituțional. Tot în baza art. menționat din Constituțiunea noastră, este admisibil recursul la Tribunal, - în contra deciziunilor pronunțate de către Ministerul de Agricultură și Domenii Direcția pădurilor persoanelor juridice – privitor la suspendarea administratorilor.

Autorul. Dr. Iosif Jivan - Judecător de ședință la Tribunalul Hunedoara, Deva. Lucrarea a fost publicată în anul 1940.